

USA se ocitly v dilematu s Nigerem

 zvedavec.news/komentare/2023/08/9743-usa-se-ocitly-v-dilematu-s-nigerem.htm

Nulandová usilovala o schůzku se svrženým prezidentem Bazoumem i s vůdcem nové vojenské vlády generálem Tchianim. Obojí jí bylo odepřeno a místo toho vedla velmi napjatý dialog s Tchianiho vojenským šéfem, generálem Moussa Salaou Barmou, který vedl delegaci nižších důstojníků. Nulandová označila rozhovory s Barmouem za „upřímné“ a „obtížné“. Co však neudělala, bylo, že nenazvala věci pravými jmény a odmítla nigerijský převrat označit za puč, ale spíše jej považovala za dočasné vnitropolitické neštěstí, které by se s trochou tlaku ze strany USA mohlo podařit překonat.

Americká hra na sémantiku spočívá v tom, že pokud USA uznají nigerijský převrat za převrat, musí podle zákona ukončit veškeré vojenské kontakty mezi jednotkami čítajícími přibližně 1 100 příslušníků americké armády, kteří jsou v současné době umístěni v Nigeru, a jejich nigerijskými vojenskými kolegy, jakož i veškeré další formy pomoci financované USA. Dotyčný zákon, známý jako § 7008 (zákona č. 117-328, oddíl K), výslovně uvádí, že žádné finanční prostředky přidělené Kongresem na podporu státních, zahraničních operací a souvisejících programů (SFOPS) *„nesmějí být zavázány nebo vynaloženy na přímé financování jakékoli pomoci vládě jakékoli země, jejíž řádně zvolená hlava vlády byla svržena vojenským převratem nebo dekretem“*.

Během dvouhodinového jednání s tchienskou vládní delegací dala Nulandová jasně najevo, že vztahy s USA jsou sice v současné době pozastaveny, ale nikoliv trvale. Na videokonferenci po skončení setkání Nulandová zdůraznila důsledky neúspěchu návratu prezidenta Bazouma k moci s generálem Barmouem, nigerijským důstojníkem speciálních sil, který byl vycvičen na amerických vojenských školách a měl rozsáhlé kontakty s americkými vojenskými instruktory v Nigeru. Barmouova osobní zkušenost s

americkou armádou je v mnoha ohledech zosobněním vztahu, který dnes slouží jako základ americké vojenské přítomnosti a mise v západní Africe.

Spojené státy, Francie a další evropští partneři vedou společně se svými západoafrickými partnery již několik let kampaň zaměřenou na boj proti islámskému extremismu v oblasti Sahelu v Africe. Niger, který hostí dvě hlavní americké základny, jednu u nigerijského hlavního města Niamey známou jako základna 101 a druhou, leteckou základnu 201, v Agadezu – městě ležícím na jižním okraji Sahary. Obě základny podporují americké zpravodajské, sledovací a průzkumné operace (ISR) prováděné bezpilotními letouny MQ-9 Reaper a letouny s pevnými křídly, které pilotuje společný letecký oddíl pro speciální operace, jakož i další americké vojenské operace, včetně vojenské letecké přepravy a výcvikových oddílů speciálních sil (Francie má v Nigeru rovněž významnou vojenskou přítomnost v počtu více než 1 000 osob a několik set dalších vojenských příslušníků z různých zemí Evropské unie (EU)).

Po rozpadu vojenské přítomnosti USA, Francie, EU a OSN v sousedním Mali a v důsledku vojenského převratu v Čadu se **Niger stal poslední zbývající baštou protiteroristického úsilí v Sahelu pod vedením USA. Pokud by USA kvůli převratu přerušily vztahy s Nigerem, nezůstalo by v regionu žádné protiteroristické úsilí orientované na Západ, které by mohlo čelit hrozbě terorismu Al-Káidy a Islámského státu.**

Z pohledu Washingtonu není největší hrozbou, která by vyvstala v případě přerušení vzájemné vojenské pomoci mezi USA a Nigerem, potenciální šíření terorismu inspirovaného islámskými fundamentalisty, ale spíše ruský vliv, zejména v podobě vojenské bezpečnostní podpory, kterou údajně poskytuje soukromá vojenská společnost Wagner Group, jejíž africké operace zřejmě fungují v souladu s ruskými zahraničněpolitickými cíli (Kreml ani vláda Tchianiho se ke zprávám o aktivitách společnosti Wagner v Nigeru nevyjádřily).

Před rusko-africkým summitem, který se konal minulý měsíc, se Prigožin setkal s příslušníky Wagnerových jednotek, kteří se po neúspěšném povstání z 23. na 24. června – jehož výsledkem bylo zastavení Wagnerových operací v Donbasu – přesunuli do Běloruska, a během tohoto setkání zdůraznil, že Afrika bude hrát v budoucích aktivitách Wagnera důležitou roli. Přítomnost Wagnera byla zaznamenána v několika afrických zemích, včetně Středoafrické republiky, Libye a Mali. Členové vyššího vedení nigerijského převratu se údajně setkali s představiteli Wagnera v Mali, aby projednali bezpečnostní spolupráci mezi Wagnerem a Nigerem. Victoria Nulandová během setkání s nigerijskou vládou převratu označila potenciální nasazení Wagnera v Nigeru za znepokojivý vývoj a uvedla, že na své nigerijské protějšky naléhala, aby posoudili škodlivou roli, kterou Wagner hraje v souvislosti s africkou bezpečností. Ze zprávy o schůzce mezi Wagnerem a zástupci Nigeru vyplývá, že sdělení Nulandové u nigerijských hostitelů nenašlo odezvu.

Zdá se, že USA se ocitly v dilematu a snaží se najít rovnováhu mezi přáním udržovat vztahy se zemí, jejíž vláda nemůže legálně přijímat americkou pomoc, a důsledky, které by vyplynuly z přerušování vztahů mezi USA a Nigerem, jak vyžaduje článek 7008. Existuje možnost, kterou Nulandová ani její šéf, ministr zahraničí Antony Blinken, zatím nezmínili. Počátkem roku 2003 americký Kongres pozměnil článek 7008 tak, aby ministr zahraničí mohl požádat o výjimku z důvodu „národních bezpečnostních zájmů Spojených států“.

V případě takové výjimky existují pro USA dvě hlavní překážky. První je množství politického kapitálu, který USA vynaložily na snahu vrátit prezidenta Bazúma k moci – zvrátit nyní tuto snahu by znamenalo přikývnout reálpolitice, což Bidenova administrativa nerada činí. Za druhé je to skutečnost, že Niger po zhodnocení svých možností dalšího vývoje již nemusí mít zájem na udržování úzkých vztahů, které dříve s USA udržoval. Niger, stejně jako před ním Mali, Burkina Faso a Guinea, odhodil plášť postkoloniálních vztahů s Francií,

vztahů, které byly úzce spjaty s národní bezpečnostní politikou USA v západní Africe a Sahelu. Čas běží a zdá se, že Victoria Nulandová ani žádný jiný americký představitel nemůže udělat mnoho pro to, aby osud americko-nigerských vztahů změnil.

The US Is Caught in a Dilemma with Niger vyšel ma Global Reseach 15.8.2023. Přepklad v ceně 422 Kč Zvědavec.